УДК 34
З-12

Рекомендовано до друку Вченою радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол від 27.07.2026 № 13).

З-12 Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення : матер. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 05 черв. 2026 р.). Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2026. 242 с.

Збірник конференції містить матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення» (05.06.2026), у роботі якої взяли участь представники закладів вищої освіти, наукових установ, правоохоронних органів, недержавних установ України та іноземних держав.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (*голова);* канд. юрид. наук, доц. **Олександр ХРИСТОВ** (*заст. голови);* канд. юрид. наук, доц. **Тетяна АЛФЬОРОВА**; докт. юрид. наук, доц. **Вадим ДАВИДЮК**; канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**; докт. юрид. наук, проф**. Євген ЛЕГЕЗА**; канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА**; докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**; канд. юрид наук, доц. **Станіслав ЧЕРНОП'ЯТОВ**; **Андрій МІРОШНИК** *(секретар).*

ISBN 978-617-8981-32-7

© ВНПЗ ДГУ, 2026
© Автори, 2026

Ткаченко П.І., Яцюк Т.С.
КВАЛІФІКУЮЧІ ТА ОСОБЛИВО КВАЛІФІКУЮЧІ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ВИМОГ РЕЖИМУ РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР…….. 131

Ткаченко П.І.
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ СКЛАДОВІ КРИМІНОЛОГІЧНОГО ПОРТРЕТА ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ, ЯКА ПОРУШУЄ ВИМОГИ РЕЖИМУ РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ……. 134

Ларкін М.О.
МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ, УЧИНЕНИХ ЧЛЕНАМИ МОЛОДІЖНИХ НЕФОРМАЛЬНИХ ГРУП (ОБ'ЄДНАНЬ): ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ……... 138

Пекарський С.П.
ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ ПІДРОЗДІЛАМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ……. 140

Лукомська А.А.
ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ОБСТАНОВКИ ВЧИНЕННЯ НЕЗАКОННОГО ВИКОРИСТАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ, БЛАГОДІЙНИХ ПОЖЕРТВ ТА БЕЗОПЛАТНОЇ ДОПОМОГИ……. 143

Вакуленко А.Е.
РОЛЬ ГЛАСНОГО СПРИЯННЯ ГРОМАДЯН ОПЕРАТИВНИМ ПІДРОЗДІЛАМ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПІД ЧАС ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ……..…… 147

Бондаренко А.О., Зеленський С.М.
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ПРОТИДІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ…….. 149

Булгакова Ю.М.
КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ КОЕФІЦІЄНТА ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ У ПЕРІОД З 2018 ПО 2025 РОКИ…….. 151

Калінін М.В.
ОСОБЛИВОСТІ ОГЛЯДУ ПРИМІЩЕНЬ, ЩО Є МІСЦЕМ ПОДІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРАДІЖОК…… 155

Гребенюк М.П., Пиріг І.В.
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У КРИМІНАЛІСТИЧНОМУ РОЗПІЗНАВАННІ ОБЛИЧЧЯ…….. 157

Пиріг І.В.
МІСЦЕ ЦИФРОВИХ СЛІДІВ В СИСТЕМІ КРИМІНАЛІСТИКИ……. 159

А. Ю. Бабій підкреслює, що боротьбу з наркозалежністю треба проводити не лише там, де вона є станом на даний час, але і там, де може з'явитися [4, с. 163].

Тож, розглянувши основні аспекти протидії наркозлочинності варто наголосити, що злочини пов'язані з цим явищем є небезпечними для суспільства. У боротьбі з наркозлочинністю важливе місце відводиться оперативно-розшуковій діяльності, ефективність якої залежить від багатьох чинників (у тому числі охарактеризованих вище). Але, з урахуванням розвитку технологій, специфіка вчинюваних злочинів може змінюватися і кожен з них, може мати більш індивідуальних характер або розглядатися окремо. Тож, форми і методи боротьби, мають постійно вдосконалюватися в залежності від виникнення нових загроз.

Список використаних джерел та літератури:

1. Попович М. І. Удосконалення правових основ оперативно-розшукової протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2014. № 10-1. Т. 2. С. 139-142.

2. Башта І. І. Окремі аспекти удосконалення організації оперативно-розшукової діяльності щодо виявлення злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2014. Вип. 1. С. 241-251.

3. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text

4. Бабій А. Ю. Правові аспекти запобігання наркозлочинності в Україні. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2018. Вип. 3. С. 153-163.

Булгакова Юлія Миколаївна
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри права
Дніпровського гуманітарного університету

КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ КОЕФІЦІЄНТА ІНТЕНСИВНОСТІ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ У ПЕРІОД З 2018 ПО 2025 РОКИ

В теперішніх складних умовах функціонування українського суспільства набуває особливого значення дослідження проблематики змін показників рівня злочинності в Україні з метою їх наукового осмислення. На початку зазначимо, що ми погоджуємося із М.І. Хавронюком, щодо залишення у вжитку терміну «злочинність», оскільки воно відображає статистично узагальнену множину конкретних злочинних подій [1, с.296].

Одним із показників, що відображає кількісну характеристику злочинності в певному суспільстві у певний період часу, є рівень злочинності.

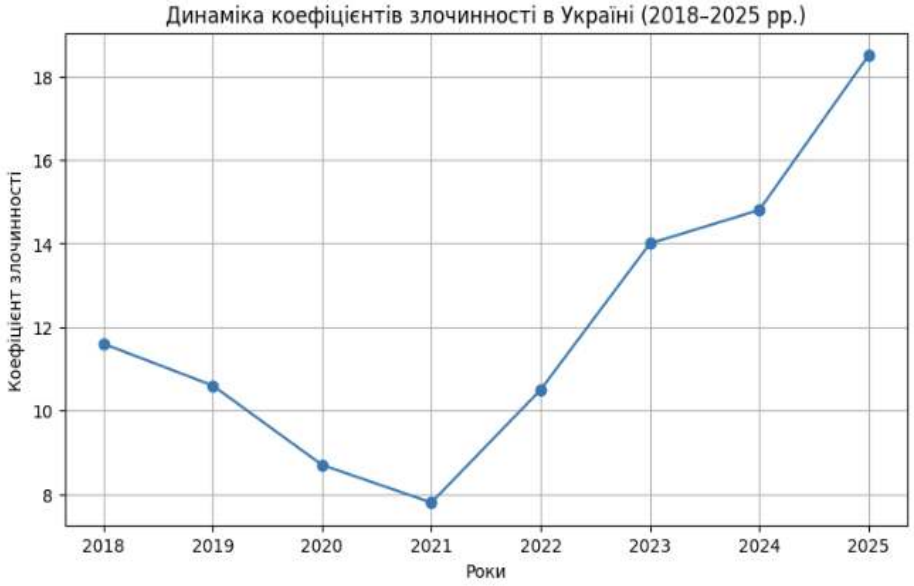
Як зазначав А.П. Закалюк, рівень злочинності – це визначена в абсолютних числах загальна кількість злочинів (в розумінні сучасного законодавства - кримінальних правопорушень) та осіб, які їх вчинили, вчинених на певній території (країна, місто, район) за певний проміжок часу [2, с.156]. Рівень злочинності визначається в абсолютному вираженні, але обов'язково відображається в коефіцієнтах на певну кількість населення [3, с.63]. Ряд науковців вважає, що для характеристики злочинності інтерес становить, зокрема, коефіцієнт інтенсивності злочинності, тобто відношення числа зареєстрованих кримінальних правопорушень до чисельності населення [3, с.63].

Загальна формула визначення коефіцієнта інтенсивності злочинності має таку логіку: абсолютне число кримінальних правопорушень, що вчинені за певний період множать на кількість населення в розрахунку на тисячу, десять тисяч, чи то сто тисяч населення (в нашому випадку ми обрали на 1000 населення) та ділять на чисельність населення, що проживає на території [3, с.63]. Отже, спробуємо, користуючись вищенаведеною формулою, визначити коефіцієнт злочинності в Україні за період з 2018 по 2025 роки в розрахунку на одну тисячу населення.

Так, відповідно до даних Державної служби статистики, у 2018 році в Україні налічувалося 42153201 особа [4], у 2019 – 41902416 осіб [5], у 2020 р. – 41588354 особи [6], у 2021 – 41167336 осіб [7]. У подальшому, через повномасштабне вторгнення Державна служба статистики тимчасово перестала вести облік кількості населення в Україні. Проте, такі дані можна знайти на сайті Міжнародного валютного фонду (далі – МВФ). Так, у 2022 році на вільній території України мешкало 34510000 осіб [8], у 2023 - 34030000 осіб [8], у 2024 – 33340000 осіб [8], у 2025 р. – 32860000 осіб [8].

Відповідно до інформації про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування Офісу Генерального прокурора України у 2018 році було обліковано 487 133 кримінальні правопорушення [9], у 2019 - 444 130 [9], у 2020 році - 360 622 [9], у 2021 - 321 443 [9], у 2022 - 362 636 [9], у 2023 - 475 595 [9],у 2024 - 492 479 [9], у 2025 - 608 101 [9].

Таким чином, використовуючи зазначену формулу, коефіцієнти інтенсивності злочинності за досліджуваними нами роками є наступними: за 2018 – 11,6; за 2019 – 10,6; за 2020 – 8,7; за 2021 – 7,8; за 2022 – 10,5; за 2023 – 14; за 2024 – 14,8; за 2025 – 18,5. Для зручності відобразимо досліджувані нами показники у побудованому нижче графіку.

Графічне відображення результатів дослідження було сформовано за допомогою технологій штучного інтелекту.

Аналізуючи отримані дані, помітно, що у 2018–2021 роках спостерігалася стійка тенденція до зниження коефіцієнта інтенсивності злочинності (з 11,6 до 7,8). Зазначаємо, що в так звані «ковідні роки» (2020–2021 рр.) прослідковуються найнижчі коефіцієнти. Проте починаючи з 2022 року, відбувається різке зростання показників - до 10,5 у 2022 році та до аж 18,5 у 2025 році. Така динаміка прямо корелює з життям суспільства в умовах воєнного стану та повномасштабної збройної агресії проти України.

Отже, можна констатувати факт трансформації криміногенної ситуації в першу чергу під впливом воєнних факторів. Як відомо, війна посилює криміногенні фактори через погіршення соціально-економічного становища населення, масового переміщення людей, зростання психологічної напруги та загальної травматизації населення, послаблення окремих механізмів соціального контролю, збільшення незаконного обігу зброї та наркотиків тощо.

Також, помітно, що після 2022 року спостерігається не просто зростання злочинності, а прискорення темпів її збільшення. Якщо між 2022 та 2023 роками її приріст становив 3,5, то між 2024 та 2025 роками — вже 3,7. Це може свідчити про накопичувальний ефект воєнних та соціально-економічних кризових явищ.

Варто додати, що динаміка коефіцієнтів інтенсивності злочинності демонструє хвилеподібний характер розвитку самої злочинності: період зниження змінюється різким криміногенним сплеском. Для кримінології це є підтвердженням високої залежності рівня злочинності від макросоціальних процесів та криз.

Також доцільно звернути увагу на те, що офіційні показники можуть не повністю відображати реальний стан злочинності через високий рівень її латентності в умовах війни та відсутність можливості виокремлення із

загальної кількості показників населення кількості фізичних осудних осіб, які досягли віку, з якого настає кримінальна відповідальність.

Варто зазначити що в умовах дії воєнного стану частина кримінальних правопорушень може не реєструватися через ускладнення роботи правоохоронних органів, їх евакуацію з територій, де їх місцезнаходження стає небезпечним, окупацію, неможливості своєчасного звернення потерпілих до компетентних органів тощо.

Таким чином, проведений аналіз свідчить про суттєву трансформацію криміногенної ситуації в Україні у 2018–2025 роках. Якщо у 2018–2021 роках спостерігалася тенденція до зниження коефіцієнта інтенсивності злочинності, то починаючи з 2022 року відбулося різке зростання цього показника, що обумовлено комплексом воєнних, соціально-економічних та психологічних чинників. Отримані результати підтверджують значний вплив кризових суспільних процесів на злочинність та актуалізують необхідність удосконалення державної політики у сфері запобігання кримінальним правопорушенням.

Список використаних джерел та літератури:

1. Хавронюк М. Злочинність в Україні у 2019-2024 роках: рівень, структура, динаміка, прогнози. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2025. Вип. 89. Ч.3. С. 295–303.

2. Закалюк А.П. *Курс сучасної Української кримінології: теорія і практика* / А. Закалюк. Київ : Ін Юре, 2007. С. 424.

3. *Кримінологія: загальна частина. Курс лекцій.* / В. Курило, О. Михайлов, О. Яра. Київ : Кондор, 2006. С. 192.

4. Експрес-випуск. Демографічна ситуація у 2018 році. *Державна служба статистики України*. 20.02.2019. URL: http://db.ukrcensus.gov.ua/PXWEB2007/ukr/publ_new1/2018/express1218.pdf (дата звернення: 25.05.2026).

5. Експрес-випуск. Демографічна ситуація у 2019 році. *Державна служба статистики України*. 18.02.2020. URL: http://db.ukrcensus.gov.ua/PXWEB2007/ukr/publ_new1/2019/express1219.pdf (дата звернення: 25.05.2026).

6. Населення та міграція у 2020 році. *Державна служба статистики України*. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/13/Arch_nasel_zb.htm (дата звернення: 25.05.2026).

7. Населення та міграція у 2021 році. *Державна служба статистики України*. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/13/Arch_nasel_zb.htm (дата звернення: 25.05.2026).

8. Population. *International Monetary Fund*. URL: https://www.imf.org/external/datamapper/LP@WEO/UKR?zoom=UKR&highlight=UKR (дата звернення: 25.05.2026).

9. Статистика. *Офіс Генерального прокурора*. URL: https://gp.gov.ua/ua/posts/statistika (дата звернення: 25.05.2026).